

D'esquerra a dreta, Jacint Ros Hombravella, Joan Mir, Antoni Castells, Valentí Pich, Andreu Mas Colell i Miquel Àngel Fabra en les jornades sobre l'encaix econòmic de Catalunya a Espanya. Els experts coincideixen a assenyalar que la situació de dèficit amb Espanya és compartida per Catalunya, el País Valencià i les Illes.

Catalunya-Espanya, l'encaix impossible?

La proposta del govern català de pacte fiscal amb l'estat es va concretant. Amb l'objectiu d'anar estenent el debat sobre el finançament, el Col·legi d'Economistes de Catalunya ha organitzat unes jornades per debatre l'articulació econòmica amb Espanya.

Dilluns 25 de gener a les set del vespre, mentre quatre catedràtics debaten les relacions econòmiques, sobretot fiscals, entre Catalunya i Espanya al Col·legi d'Economistes de Catalunya, a pocs centenars de metres —però també a Barcelona—, en un altre acte convocat pel Cercle Financer, el conseller d'Economia de la Generalitat de Catalunya, Artur Mas, concretava per primer cop els detalls del pacte fiscal que proposa CiU. Les "Jornades sobre l'encaix econòmic de Catalunya a Espanya", organitzades pel Col·legi d'Economistes i la Insti-

tució Econòmica i Empresarial Ignasi Villalonga amb la col·laboració d'EL TEMPS, s'han obert, doncs, coincidint amb la conferència d'Artur Mas i les ha de clausurar el president de la Generalitat, Jordi Pujol, el 4 de febrer, poques hores abans que Mas presenti la seva proposta en el Parlament de Catalunya. En tot cas, es tracta d'una coincidència oportuna per anar estenent el debat en la societat catalana, ja que en aquestes jornades a més de la perspectiva dels partits polítics, s'ha volgut que també s'hi pronunciïn empresaris i sindicats i el món acadèmic.

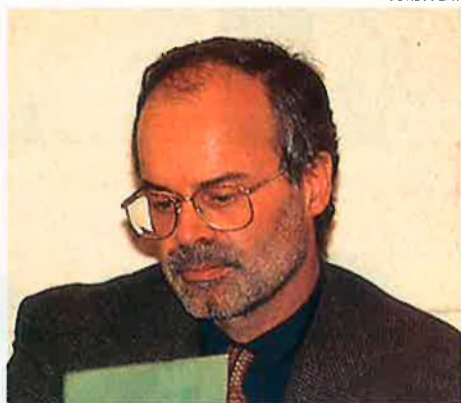
És justament aquest darrer enfocament el que ha servit per obrir els debats, amb la participació dels catedràtics d'Economia Jacint Ros Hombravella (UB), Miquel Àngel Fabra (UV), Joan Mir (UIB) i Antoni Castells (UB), i amb Andreu Mas Colell (UPF) com a moderador.

Els experts coincideixen a assenyalar que la situació de dèficit fiscal amb Espanya és compartida en menor o major grau per Catalunya, el País Valencià i les Illes. Però si en el cas de Catalunya les xifres de la balança fiscal han estat prou estudiades i hi ha consens que la di-

ferència entre el que s'aporta a l'estat i el que se'n rep es podria situar al voltant d'1,2 bilions de pessetes anuals de dèficit, o el que és el mateix, prop del 10% del producte interior brut (PIB), a la resta dels Països Catalans no hi ha estudis recents prou aprofundits.

Per això, l'aportació de Miquel Àngel Fabra ha estat rellevant. Segons Fabra, fa temps que l'economia valenciana no és objecte d'estudis aprofundits, i menys des d'un punt de vista crític. *L'Estructura econòmica del País Valencià*, elaborat fa ja 25 anys, referència obligada encara avui dia, revelava que la relació amb l'estat ja aleshores era asimètrica. Basant-se en diferents metodologies, Fabra arriba a la conclusió que el dèficit fiscal del País Valencià amb l'estat se situa ara entre 400.000 i 475.000 milions, un màxim del 6,4% del PIB i un mínim del 4,5%. En el cas de les Balears, Joan Mir considera que el dèficit fiscal és similar si no superior al de Catalunya, i se situa al voltant dels 150.000 milions anuals, entre el 8% i el 9% del PIB.

El valor de les dades. Amb tot, els participants a la taula van deixar clar que no s'ha de confondre i no té per què coincidir el dèficit fiscal amb un insuficient finançament autonòmic. Hi podria haver un finançament adequat per a les competències traspasades però que l'estat gastés menys del que li correspondria en aquell territori. Ni tampoc es pot limitar l'anàlisi de les relacions econòmiques amb Espanya a la balança fiscal. En aquest sentit, Antoni Castells va assenyalar que també s'hauria de plantejar l'estudi del pes empresarial i financer de Catalunya, i va posar en dubte que en aquests àmbits el balanç dels últims vint anys sigui gaire satisfactori. Castells considera que la raó d'aquesta pèrdua de pes relativa no seria tant el dèficit fiscal com el poc pes polític de Catalunya. Ros Hombravella va assenyalar que faltava enginyeria financera catalana en un sector financer cada cop més mundialitzat i, ahora, espanyolitzat. Mentre que Fabra va atribuir el fet que l'economia valenciana estigui crei-

JORDI PLAY

JORDI PLAY

xent aquests darrers anys menys que la mitjana espanyola, tot i ser una de les zones més dinàmiques, al fet que l'excedent valencià no s'inverteix al País Valencià sinó a fora i va reivindicar una major articulació del sector financer privat amb l'economia valenciana.

Pel que fa al dèficit fiscal, a més, planen encara certs dubtes sobre la validesa de les xifres. Antoni Castells reconeix que els economistes treballen sobre estimacions amb una base estadística fràgil i d'acord amb opcions metodològiques discutibles. Mentre que Jacint Ros Hombravella considera que les dades del dèficit fiscal poden quedar matisades per l'existència d'un superàvit en la Seguretat Social, una qüestió que no ha estat prou estudiada. En tot cas, darrere d'aquests problemes per concretar la magnitud de la tragèdia hi ha la falta total de transparència que mostra l'estat. Com va assenyalar Joan Mir, el govern central s'ha negat reiteradament a complir la resolució parlamentària que l'obliga a fer públiques les dades de les balances fiscals territorialitzades. Segons Mir, amb aquesta actitud es nega a admetre que la creença generalitzada a Andalusia i Extremadura que Catalunya obté de l'estat més del que hi aporta no té fonaments.

Més enllà de les xifres. Tot i això, Castells considera que tenir raó no vol dir que els altres te la donin i proposa que la negociació amb l'estat per modificar l'actual situació no se sustenti només en les xifres, sobre les quals "es pot fer tota la demagògia que es vulgui". Seria convenient, segons ell,

portar primer el debat al terreny de les regles i després parlar de quantitats. Castells considera que només podríem parlar d'un dèficit fiscal zero si volem que l'espai polític en què ens hem de moure sigui exclusivament Catalunya. Però, si creiem que el nostre marc polític ha de ser més gran, hem d'estendre també l'espai de solidaritat i arribarem a la conclusió que actualment el dèficit fiscal de Catalunya és excessiu, però que n'hi ha d'haver, de dèficit. Castells proposa que aquest espai de solidaritat es defineixi per uns mateixos drets i deures: a igual renda pagar els mateixos impostos però també rebre els mateixos serveis. Amb tot, la solidaritat també vol dir que les relacions siguin transparents i els que reben reconeguin qui paga; i perquè això funcioni, a més, cal refiar-se de l'estat que fa la redistribució i que els diners no es perden en xarxes clientelars.

Queden, no obstant això, moltes qüestions obertes, com l'apuntada per Ros Hombravella de si Catalunya ha de demanar un tracte fiscal bilateral amb Espanya o si cal buscar una solució per tot l'estat. I la pregunta d'algun dels assistents de si l'estat espanyol pot continuar existint si es produeix un canvi radical de les seves relacions fiscals amb els PPCC. En tot cas, una frase d'Antoni Castells podria haver estat subscripta per la majoria dels assistents: "L'encaix econòmic de Catalunya és un problema polític. I té a veure amb la dificultat històrica de Catalunya per traduir el pes econòmic en pes polític".

El socialista Antoni Castells (a l'esquerra), considera que el dèficit fiscal entre Catalunya i Espanya ha de continuar existint, però la solidaritat ha d'estar basada en unes regles més justes i transparents. Miquel Àngel Fabra (a la dreta) reivindica una major articulació del sector financer privat en l'economia del País Valencià.

Toni Cañis